

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Saralievové a soudců JUDr. Michala Fridricha a JUDr. Kláry Bernardové v právní věci

žalobkyně: **JUDr. Jana P.**, narozená xxx
bytem xxx
zastoupená advokátkou JUDr. Klárou Long Slámovou
sídlem Urbánkova 3360, 143 00 Praha 4

proti
žalované: **Technická správa komunikací hl. m. Prahy, a.s.**, IČ 03447286
sídlem Řásnovka 770/8, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem Mgr. Miroslavem Neradem
sídlem Pod Beránkou 2469/1, 160 00 Praha 6

o zaplacení 238 265 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. října 2019, č.j.
38 C 31/2018 – 63

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku o věci samé **potvrzuje**.
- II. Ve výroku o náhradě nákladů řízení se rozsudek **mění** tak, že žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení 54 305 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta Mgr. Miroslava Nerada.

III. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradu nákladů odvolacího řízení 23 135 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta Mgr. Miroslava Nerada.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem zamítl soud I. stupně žalobu, kterou se žalobkyně domáhal na žalované zaplacení 238 265 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 14. 9. 2017 do zaplacení a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobkyně se uvedené částky domáhala z titulu náhrady škody na zdraví, jež jí vznikla v důsledku úrazu, který utrpěla dne 11. 1. 2017 na namrzlé dlažbě Karlova mostu s odůvodněním, že za tuto škodu odpovídá žalovaná jako správce komunikace. Žalovaná nárok žalobkyně odmítla a zdůraznila, že je technicky nemožné, aby aby veškeré komunikace byly za každého počasí a v každém okamžiku suché. Ve dnech předcházejících úrazu byla prováděna na předmětné komunikaci řádná údržba.
2. Soud I. stupně učinil zjištění z jednotlivých provedených důkazů, jak jsou podrobně popsána v odstavcích 5 až 10 odůvodnění napadeného rozsudku. Zjistil z výpovědi žalobkyně a svědka Pavla B., že dne 11. 1. 2017 byli spolu na procházce, šli z Hradu Nerudovou ulicí přes Karlův most směrem na Staré město. Poletoval sníh, byla zima, v Nerudově ulici byl poprašek sněhu. Šli velmi opatrně, žalobkyně si byla vědoma toho, že cesta není úplně bezpečná. Na Karlově mostě byl poprašek sněhu, na některých místech byla vidět dlažba. Kolem 20 hod. došli na úroveň Staroměstské věže a oba uklouzli a upadli, jelikož pod věží byl led. V důsledku pádu žalobkyně utrpěla zlomeninu pažní kosti a rupturu šlach rotátorové manžety a musela odstoupit operaci. Podle zprávy Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) bylo dne 11. 1. 2017 polojasno až zataženo, ve večerních hodinách se srážkami ve formě sněžení nebo deště se sněhem, celkem spadly 1 až 4 cm sněhu, teplota vzduchu se pohybovala mezi -19°C a -1°C, tvořilo se jíní, náledí nebo zmrazky. ČHMÚ vydal 11. 1. 2017 v 10:59 hod. pro Prahu výstrahu na sněhové jazyky v době od 15 hod. do 12 hod. následujícího dne a rovněž výstrahu na ledovku od 18 hod. do 10 hod. následujícího dne. Podle plánu zimní údržby komunikací hl. města Prahy v období 2016 až 2017 se zmírnění a odstranění závad ve schůdnosti chodníků provádí v době od 7 hod. do 17 hod., schůdnost chodníků se zajišťuje odmetením nebo odpluhováním sněhu tak, aby zbytková vrstva nepřesáhla 2 cm, a zdrsněním povrchu komunikace posypem inertním materiálem. Společnost Pražské služby, a.s. provedla podle deníku zimní údržby dne 9. 1. 2017 kompletní čištění od sněhu včetně ošetření posypem, bylo -1°C, zataženo, námraza, odpoledne jasno, směna pracovala od 6 – 14 hod., dne 10. 1. 2017 bylo -3°C, zataženo, byly provedeny náhradní práce, což jsou práce, které se provádějí na komunikacích v případě příznivých klimatických podmínek a předpovědi počasí, např. strojní nebo ruční čištění, směna pracovala od 6 – 14 hod., dne 11. 1. 2017 bylo -2°C, zataženo, byly provedeny náhradní práce, směna pracovala od 6 – 14 hod. a dne 12. 1. 2017 bylo provedeno kompletní čištění od sněhu včetně ošetření posypem, bylo 0°C, zataženo, sněžilo, směna pracovala od 5 – 13 hod.
3. Po právní stránce soud I. stupně věc posoudil podle § 26, § 27 odst. 3 a 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění účinném ke dni k 11. 1. 2017 a podle § 2900 zák.č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (o. z.). Konstatoval, že objektivní odpovědnost (vlastníka nebo správce komunikace) podle § 27 odst. 3 silničního zákona je spojována s takovým stavem komunikace, který tvoří závalu ve schůdnosti ve smyslu § 26 citovaného zákona. Jde o nepředvídatelnou změnu ve schůdnosti komunikace, natolik významnou, že chodec ani při obezřetné chůzi, respektující stav komunikace či důsledky povětrnostních vlivů, nemůže její výskyt předpokládat a účinně na ni reagovat. V řízení bylo prokázáno, že na Karlově mostě byla dne 11. 1. 2017 kolem 20 hodiny změna ve schůdnosti komunikace, byl tam poprašek sněhu, na některých místech byla viditelná dlažba, která mohla být někde zledovatělá. Tato okolnost sama o sobě nemohla založit odpovědnost žalované za pád žalobkyně. Žalobkyně sama uvedla, že již v

Nerudově ulici si byla vědoma toho, že cesta není úplně bezpečná, již tam byl poprašek sněhu, spolu s přítelem šli velmi opatrně, přesto pokračovali ve své procházce dál směrem na Staré město. Chůze žalobkyně mohla být obezřetná přizpůsobená okolnostem a i její obuv mohla být vhodná, avšak žalobkyně nerespektovala změnu počasí a pokračovala v procházce, nepočínala si tedy tak, aby k její újmě na zdraví nedošlo. Žalobkyně si změny ve schůdnosti komunikace byla vědoma a nerespektovala evidentní a s ohledem na výstrahu ČHMÚ i předpokládané důsledky změny počasí a schůdnosti komunikací ve večerních hodinách. Žalovaná jako správce komunikace dodržela svou povinnost zajistit, aby Karlův most umožňoval bezpečný pohyb chodců podle plánu údržby. Od slabého sněžení nebo deště se sněhem, zaznamenaného dne 9. 1. 2019, kdy žalovaná provedla kompletní čištění sněhu, včetně ošetření posypem, a následně prováděla tzv. náhradní práce, nesněžilo až do večerních hodin dne 11. 1. 2017, kdy byly srážky ve formě sněžení nebo deště se sněhem a celkem spadly 1 až 4 cm sněhu. Pokud ke změně počasí došlo až ve večerních hodinách dne 11. 1. 2017 a současně bylo na tuto změnu upozorněno výstrahou ČHMÚ, nelze činit odpovědnou žalovanou za to, že ve 20 hodin nebyl z Karlova mostu odstraněn mrznoucí sníh, což by vedlo k absurdnímu závěru, že je povinna odstraňovat následky povětrnostních vlivů z komunikací 24 hodin denně. Soud I. stupně uzavřel, že žalobkyně nedbala zvýšené opatrnosti, neboť mohla na předvídanou změnu povětrnostních vlivů účinně reagovat a svou procházku Prahou v nočních hodinách při vědomí zhoršujícího se počasí zkrátit. Žalovanou, která na Karlově mostě prováděla v předchozím období řádně zimní údržbu, nelze činit odpovědnou za úraz žalobkyně. S tímto odůvodněním soud I. stupně žalobu zamítl a ohledně náhrady nákladů řízení uzavřel s odkazem na § 142 odst. 1 zák.č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (o. s. ř.) tak, že žalované, přestože měla ve věci úspěch, žádné náklady řízení nevznikly, jelikož náklady na za právní zastoupení advokátem nebyly účelně vynaložené, k čemuž odkázal na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 376/12 a rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2/2015 ohledně účelnosti takových nákladů v případech statutárních měst.

4. Proti rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání. S odkazem na § 205 odst. 2 písm. e) a g) o.s.ř. setrvala na svém přesvědčení o odpovědnosti žalované za předmětný úraz. Zdůraznila, že celý Karlův most nebyl v rozhodné době namrzlý, led se objevil náhle až na úrovni Staroměstské věže a tato závada ve schůdnosti pro ni nebyla vzhledem k dosavadnímu průběhu cesty předvídatelná. Žalobkyně šla v zimní obuvi a obezřetně. Žalovaná se mohla své odpovědnosti v souladu s ustanovením § 27 odst. 3 silničního zákona zprostit pouze tehdy, pokud by prokázala, že nebylo v mezích jejích možností závadu, způsobenou povětrnostními situacemi, zmírnit ani na ni předepsaným způsobem upozornit. Karlův most je komunikací důležitou pro fungování turistického ruchu v hlavním městě, kde je vyšší výskyt chodců a s ohledem na tuto skutečnost jí měla být věnována náležitá pozornost, zejména v době zimních měsíců. Pokud žalovaná pracovala dne 11.1.2017 na Karlově mostě pouze tak, že prováděla náhradní práce a směna trvala od 6 – 14 hod a poté až 12.1.2017, kdy směna pracovala od 5 – 13 hod, byl časový interval mezi pracemi údržby 15 hodin, což je neadekvátní dané lokalitě. Soud I. stupně též nevzal v potaz, že podle provedených důkazů žalovaná nerespektovala výstrahu ČHMÚ, vydanou pro Prahu 11.1.2017 v 10:59 hod, a neprováděla v rozhodný den údržbu komunikace v rozsahu, kterou aktuální povětrnostní situace vyžadovala. Žalobkyně poukázala na závěry nálezu Ústavního soudu ČR sp.zn. I. ÚS 2315/15 a dovozovala, že žalovaná se ze své objektivní odpovědnosti nevyvinila. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil, její žalobě vyhověl a přiznal jí náhradu nákladů řízení.
5. Žalovaná navrhla, aby byl rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrzen. Poukázala na to, že je velmi nepravděpodobné, aby celý Karlův most nebyl za daného počasí kluzký ani namrzlý a žalobkyně uklouzla na jediném zmrázku, nacházejícím se od Nerudovy ulice přes Malostranské náměstí až po celý Karlův most. Na základě tvrzení žalobkyně lze dojít k závěru, že neuklouzla na nějakém náhodně se nacházejícím zmrázku, ale že spíše nepřizpůsobila svoji chůzi stavebně technickému stavu historické památky Karlova mostu. Na Karlově mostě je údržba prováděna

zdaleka nejvíce na území hlavního města Prahy a rozhodně se nelze ztotožnit s tvrzením žalobkyně, že měla být zanedbána. Výstraha ČHMÚ znamená, že podle rozhodnutí dispečinku a povahy výstrahy je aktivována pohotovost. Vlastní údržba je pak prováděna podle skutečného stavu, neboť výstrahy ČHMÚ se mohou nebo nemusí naplnit, často bývají vyhlášeny preventivně. Žalobkyní zmíněný nález Ústavního soudu nestanovil absolutní objektivní odpovědnost vlastníka místní komunikace.

6. Podle obsahu odvolání žalobkyně uplatnila odvolací důvody podle § 205 odst.2 písm. e) a g) o.s.ř. Odvolací soud proto z podnětu tohoto odvolání přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vyhlášení předcházelo, v intencích § 212 a § 212a o.s.ř.. Odvolání však neshledal opodstatněným, neboť se se skutkovými i právními závěry soudu I. stupně zásadně ztotožnil. Podle § 27 odst. 3 silničního zákona (ve znění, účinném k 11. 1. 2017) vlastník místní komunikace nebo chodníku odpovídá za škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti chodníku, místní komunikace nebo průjezdního úseku silnice, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit. Podle § 27 odst. 6 věta první zákona je-li výkon správy pozemní komunikace zajišťován prostřednictvím správce, nahradit škodu podle odstavců 2 až 4 je povinen namísto vlastníka pozemní komunikace správce. Ve smyslu citovaných zákonných ustanovení je odpovědnost vlastníka resp. správce chodníku za škodu dána, jestliže je její příčinou závada ve schůdnosti. Závadu ve schůdnosti vymezuje silniční zákon v § 26 odst. 7 jako změnu schůdnosti, kterou nemůže chodec předvídat při pohybu přízpusobeném stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu a povětrnostním situacím a jejich důsledkům. Podle konstantní judikatury se závadou ve schůdnosti rozumí natolik významné změny (zhoršení) schůdnosti komunikace, že chodec ani při obezřetné chůzi respektující stav komunikace či důsledky povětrnostních vlivů nemůže jejich výskyt předpokládat a účinně na ně reagovat. V podstatě jde o nepředvídatelnou změnu ve schůdnosti způsobenou vnějšími vlivy, kterou chodec nemůže předpokládat. (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 25 Cdo 5422014,1713/2008, 2731/2008, 25 Cdo 184/2013, 25 Cdo 542/2014, 25 Cdo 1535/2011).
7. V daném případě podle výpovědi žalobkyně i svědka B. v době jejich procházky lehce sněžilo, na chodníku byl sněhový poprašek a místy byla vidět dlažba, námrazu chodníku tedy mohli chodci objektivně předpokládat (podle sdělení ČHU se toho dne tvořilo ve večerních hodinách v souvislosti se sněžením náledí a zmrazky), jakkoliv její existencí byli subjektivně překvapeni. Nešlo tak o závadu ve schůdnosti s ohledem na aktuální povětrnostní podmínky nepředvídatelnou. Nebylo mimo to v reálných možnostech žalované, aby odstranila závady ve schůdnosti chodníku, které se vytvořili v době od 18 hodin (od kdy platila výstraha ČHU ohledně ledovky) do 20 hodin, kdy došlo k předmětnému úrazu žalobkyně. Jak žalovaná případně uvedla, samotné vydání výstrahy ještě neznamená, že dojde k naplnění v ní předpokládané změny počasí. Žalovaná nemohla uklízet mrznoucí sníh dříve, než se na komunikaci ocitl, což se v daném případě stalo právě v průběhu procházky žalobkyně. Jak však již uvedl soud I. stupně, povinnost žalované k odstranění závad ve schůdnosti komunikace nelze vykládat tak, že má takovou závadu odstranit okamžitě po jejím vytvoření, neboť to není v reálných technických možnostech žádného správce komunikace. Soud I. stupně proto správně uzavřel, že žalovaná za předmětnou škodu na zdraví žalobkyně ve smyslu § 27 odst. 3 silničního zákona neodpovídá a tento závěr odpovídá i mantinelům, vymezeným nálezem Ústavního soudu sp.zn. I.ÚS 2315/15, v němž se tento soud především vymezil proti závěrům, prosazovaným rozhodnutím Nejvyššího soudu sp.zn. 25 Cdo 684/2012 či sp.zn. 25 Cdo 1481/2017 (že komunikaci nezařazenou do plánu zimní údržby nemá její správce povinnost udržovat a proto za úrazy, k nimž na takové komunikaci došlo, neodpovídá) a nelze z něho dovozovat absolutní odpovědnost vlastníka místní komunikace za úrazy, k nimž na takové komunikaci dojde.

8. Z popsaných důvodů odvolací soud napadený rozsudek ve výroku o věci samé jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil. Související výrok o náhradě nákladů řízení správným neshledal, proto jej za použití § 221a o.s.ř. změnil a žalované přiznal podle § 142 odst. 1 o.s.ř. náhradu nákladů řízení před soudem I. stupně. Náklady na právní pomoc advokáta jsou zásadně ve smyslu uvedeného ustanovení náklady účelně vynaloženými. Aplikaci závěrů soudem I. stupně zmíněné judikatury, týkající se výlučně statutárních měst jako veřejnoprávních korporací není na místě rozšiřovat na jiné právní subjekty. Obecně totiž platí, že prostřednictvím termínu „účelně“ vynaložené náklady nelze vymezovat kategorií osob, která by měla z hlediska právního zastoupení odlišné postavení, a tak jí de facto její právo upírat a vůči ostatním ji diskriminovat. Účastníka nelze sankcionovat tím, že mu nebude přiznána část nákladů odpovídající výši odměny advokáta s odůvodněním, že se mohl bránit sám (srov. náleží Ústavního soudu sp.zn. I.ÚS 3819/13). Okolnost, že statutární město (hlavní město Praha) je akcionářem žalované neznamená, že by měla a mohla využívat ke své procesní obraně výlučně právní aparát města, sloužící mu pro pokrytí jeho agend. Náhrada nákladů žalované za řízení před soudem I. stupně sestává z odměny advokáta za tři úkony právní služby podle § 7 bodu 5 vyhl.č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) po 5 100 Kč (z předmětu řízení 99 320 Kč) za přípravu a převzetí zastoupení, vyjádření k žalobě z 17.3.2018, účast u ústního jednání 23.4.2019, celkem 15 300 Kč, za tři úkony právní služby podle § 7 bodu 6 advokátního tarifu po 9 260 Kč (z předmětu řízení 238 265 Kč) za vyjádření z 10.5.2019 a účast u ústních jednáních 11.6. a 29.10.2019, celkem 27 780 Kč a šesti paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst.3 advokátního tarifu, celkem 1 800 Kč, spolu 44 880 Kč a s 21% DPH 54 305 Kč. Procesně úspěšné žalované náleží podle § 142 odst.1 o.s.ř. ve spojení s § 224 odst.1 o.s.ř. náhrada nákladů odvolacího řízení, které představuje odměnu za dva úkony právní služby advokáta po 9 260 Kč podle § 7 advokátního tarifu (vyjádření k odvolání a účast na jednání odvolacího soudu) celkem 18 520 Kč s paušální náhradou hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, celkem 600 Kč, spolu 19 120 Kč a s 21% DPH 23 135 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je za podmínek § 237 o.s.ř. přípustné dovolání, které lze podat do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

Praha 28. května 2020

JUDr. Irena Saralievová v. r.
předsedkyně senátu